

DGG-001-023201

Seat No. _____

M. Phil (Sem. II) (CBCS) Examination

May/June – 2015

HIS, HEC-01 HIS of Gujarat

(Modern period-1857-1947)

Faculty Code : 001

Subject Code : 023201

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નો જવાબ લખો. ૧૪
- (૧) ઈ.સ.૧૯૧૪ સુધીના સમયમાં ગુજરાતમાં થયેલ રાજકીય ચેતનાનાં કારણો અને વિકાસનું વિશ્લેષણ કરો.
- (૨) ‘રાજકોટ સત્યાગ્રહ’ની વિગતે ચર્ચા કરો.
- (૩) ગુજરાતમાં મ્યુઝિયમ અને પુરાતત્વક્ષેત્રે થયેલ વિકાસનો ખ્યાલ આપો.
- ૨ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો. ૧૦
- (૧) ગુજરાતના આધુનિક યુગના ઇતિહાસના મુખ્ય આધાર-સાધનોનું પરીક્ષણ કરો.
- (૨) ગુજરાત સહકારી ક્ષેત્રે થયેલ વિકાસનો ખ્યાલ આપો.
- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો જવાબ લખો. ૧૦
- (૧) ગુજરાતમાં શૈક્ષણિક સુધારણા માટે થયેલ પ્રવૃત્તિઓનો અહેવાલ આપો.
- (૨) ગુજરાત પત્રકારીત્વની વિશેષતા દર્શાવી તેની પ્રવૃત્તિઓની સમીક્ષા કરો.

૩ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર નોંધ લખો. ૧૦

(૧) ખેડા સત્યાગ્રહ અને સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ

(૨) ગુજરાત આદિમ સમાજનું ધાર્મિક જીવન

(૩) ગુજરાતમાં ખેતી

(૪) ગુજરાતમાં લલિતકલાનો ઈતિહાસ

(બ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર નોંધ લખો. ૧૦

(૧) બોરસદ સત્યાગ્રહ

(૨) ૧૯મી સદીના ઉત્તરાર્ધમાં ગુજરાતમાં સમાજ સુધારકોની પ્રવૃત્તિ દર્શાવો.

(૩) ગાંધીયુગનું ગુજરાતી સાહિત્ય

(૪) ગુજરાતમાં ગરબા, રાસ અને નૃત્ય કલા

૪ નીચેના પ્રશ્નોના એકથી બે વાક્યમાં જવાબ લખો. ૬

(૧) ૧૮૫૭ના વિપ્લવ વખતે એકમાત્ર નૌકાયુદ્ધ ક્યાં લડાયું હતું.

(૨) સૌરાષ્ટ્રમાં સૌપ્રથમ કન્યાશાળા કોના દ્વારા શરૂ થઈ હતી.

(૩) 'અમદાવાદ મજૂર મહાજન' સંસ્થાના પ્રથમ સ્ત્રી પ્રમુખ કોણ હતા.

(૪) પ્રાચીન નગર 'પાદલિપ્તપુર' આજે ક્યાં નામે ઓળખાય છે.

(૫) મોતીભાઈ અમીને ક્યાં બે સ્થળોએ પ્રથમ પ્રૌઢો માટે રાત્રિ શાળાઓ શરૂ કરી હતી.

(૬) ગુજરાતના બે મ્યુઝિયમોના નામ આપો કે જેની સાથે 'સરદાર પટેલ'નું

નામ જોડાયેલું છે.

(૧) તાત્યાટોપે ગુજરાતમાં કયું નામ ધારણ કરીને રહેતા હોવાનું મનાય છે.

- (A) ટહેલદાસ (B) મૌનીદાસ
(C) બિહારીદાસ (D) ડોનોવાન

(૨) સૌરાષ્ટ્રમાં બારબલી પ્રથા ક્યારે રદ થઈ હતી.

- (A) ઈ.સ. ૧૮૫૭ (B) ઈ.સ. ૧૮૦૯
(C) ઈ.સ. ૧૮૧૯ (D) ઈ.સ. ૧૮૫૧

(૩) કયા છાપાએ 'હોમરૂલ ચળવળ'ને ટેકો આપેલો હતો.

- (A) પ્રજાબંધુ (B) દેશીમિત્ર
(C) ડાંડિયો (D) અમદાવાદ સમાચાર

(૪) એન્ગ્લિકન ચર્ચમાં ખ્રિસ્તીધર્મ અંગીકાર કરનાર હતા_____

- (A) જોનઅબાસ (B) બાસીલ પરમાર
(C) જૈન મનીલાલ પારેખ (D) જનાબ જિન્હા

(૫) 'બીલ સેવામંડળ'ની સ્થાપના કોણે કરી હતી.

- (A) બી.આર.આંબેડકરે (B) જ્યોતિબા ફૂલે
(C) મહાત્મા ગાંધી (D) ઠક્કરબાપા

(૬) 'હરિજન આશ્રમ'ની સ્થાપના કોણે કરી હતી.

- (A) બી.આર., આંબેડકરે (B) જ્યોતિબા ફૂલે
(C) મહાત્મા ગાંધી (D) ઠક્કરબાપા

(૭) સૌપ્રથમ ગુજરાતી છાપખાનું કોણે શરૂ કરાયું હતું.

- (A) રુશતમજી ખરશેદજી (B) ફરદૂનજી મર્ઝબાનજી
(C) ઈશ્વારામ દેસાઈ (D) મહાત્મા ગાંધી

- (૮) કયા સ્ત્રી નેતા પઠાણ તરીકે ઓળખાતા હતા.
- (A) કસ્તુરબા ગાંધી (B) શારદાબેન
(C) મૃદુલા સારાભાઈ (D) એકપણ નહીં
- (૯) 'સૌરાષ્ટ્રનો સિંહ અને 'પહાડનું બાળક' તરીકે કોને ઓળખવામાં આવતા હતા.
- (A) નાનાભાઈ ભટ્ટ (B) ગીજુભાઈ બધેકા
(C) દલપત (D) ઝવેરચંદ મેઘાણી
- (૧૦) 'આનંદભવન થિયેટર', 'શાંતિભૂવન થિયેટર' અને 'ભારતભૂવન થિયેટર' કયાં શહેરમાં આવેલ છે.
- (A) અમદાવાદ (B) બરોડા
(C) બોમ્બે (D) રાજકોટ
- (૧૧) મુંબઈના ગવર્નર લોર્ડ સેન્ટ હર્સ્ટે કયા મ્યુઝિયમનું શિલારોપણ કર્યું હતું.
- (A) બાર્ટન મ્યુઝિયમ-જૂનાગઢ (B) રસૂલખાનજી મ્યુઝિયમ
(C) બરોડા મ્યુઝિયમ (D) એકપણ સાચુ નથી
- (૧૨) ગુજરાતમાં પ્રથમ મ્યુઝિયમ કયાં શરૂ થયું હતું.
- (A) અમદાવાદ (B) રાજકોટ
(C) ભૂજ (D) ગોંડલ

ENGLISH VERSION

- 1** Answer any one question from the following : **14**
- (1) Analyze the causes for the rise of political awakening and growth upto 1914 in Gujarat.
  - (2) Discuss the Rajkot satyagrahas in detail.
  - (3) Give an idea of the development of museums and review the archeological activities in Gujarat.
- 2** (a) Answer any one question from the following : **10**
- (1) Examine the main sources of the history of the modern period of Gujarat.
  - (2) Give an idea of the development of co-operative activities in Gujarat.
- (b) Answer any one question from the following : **10**
- (1) Give an account of the activities for education reforms in Gujarat.
  - (2) Point out the characteristics of journalism in Gujarat and view its activities.
- 3** (a) Answer any two questions from the following : **10**
- (1) Kheda Satyagrahas and Sardar Vallabhbhai Patel.
  - (2) The tribal religions life in Gujarat.
  - (3) Agriculture in Gujarat
  - (4) The development of the fine arts in Gujarat.
- (b) Answer any two questions from the following : **10**
- (1) Borsad Satyagrahas
  - (2) Point out the activities of social reformers in Gujarat
  - (3) Gujarati Literature in Age of Gandhi
  - (4) 'Garba', 'Rash' and dance in Gujarat.

- 4 Write answers in one or two sentences. 10
- (1) Where was fought the only naval battle during the 1857 upheaval ?
  - (2) Who was the founder of first girls school in Saurashtra ?
  - (3) Who was first lady chairman of 'Amdavad Majur Mahajan' ?
  - (4) Which name of ancient town is known 'Padliptpur' ?
  - (5) At which two places Motibhai Amin has started 'Adult Education high school' for the first time.
  - (6) Give two names of museums with whom Sardar Patel's name is joined.
- 5 Attempt any ten MCQs of the following : 10
- (1) What was the nickname of Tatyatope when he stayed in Gujarat ?
    - (A) Taheladas
    - (B) Monidas
    - (C) Beharidas
    - (D) Donowan
  - (2) When was 'Barakhali' pratha cancelled ?
    - (A) 1857 AD
    - (B) 1909 AD
    - (C) 1919 AD
    - (D) 1951 AD
  - (3) Which newspaper supported the 'Home Rule Movement' ?
    - (A) Praja Bandhu
    - (B) Deshi Mitra
    - (C) Dandiyo
    - (D) Amdavad Samachar
  - (4) _____ has accepted Christian religion at Anglican Church.
    - (A) Jona Abhash
    - (B) Bashil Parmar
    - (C) Jain Manilal Parekh
    - (D) Janab Zenhia

- (5) Who started 'Bhil Seva Mandal' ?
- (A) B.R. Ambedkar
  - (B) Jyotiba Phoolle
  - (C) Mahatma Gandhi
  - (D) Thakkarbapa
- (6) Who was the founder of 'Harijan Ashram' ?
- (A) B.R. Ambedkar
  - (B) Jyotiba Phoolle
  - (C) Mahatma Gandhi
  - (D) Thakkarbapa
- (7) Who did start first Gujarati news paper ?
- (A) Rushtamji Khrshedji
  - (B) Fardunji Mazarbans
  - (C) Iccharam Desai
  - (D) Mahatma Gandhi
- (8) Which female leader was known as Pathan ?
- (A) Kasturba Gandhi
  - (B) Shardaben
  - (C) Mridula Sarabhai
  - (D) None of the above
- (9) Who was known as 'Lion of Saurashtra' and 'Child of Mountain' ?
- (A) Nanabhai Bhatt
  - (B) Gijubhai Badheka
  - (C) Dalapat
  - (D) Zaverchand Meghani

- (10) In which city 'Anand Bhawan Theater', 'Shantibhawan Theater' and 'Bharat Bhawan Theater' situated ?
- (A) Amdavad
  - (B) Baroda
  - (C) Bombay
  - (D) Rajkot
- (11) Which museum's foundation stone laying ceremony done by Bombay's Lord Sant harts?
- (A) Bartan Museum Junagadh
  - (B) Rusulkhanji Museum
  - (C) Baroda Museum
  - (D) None is right
- (12) Where did the first museum started in Gujarat ?
- (A) Amdavad
  - (B) Rajkot
  - (C) Bhuj
  - (D) Gondal
-